

**STRUČNI SKUP POVODOM ŠEZDESETOG ROĐENDANA DJEČJEG ODJELA GRADSKJE
KNJIŽNICE "IVAN GORAN KOVAČIĆ "KARLOVAC****DUBRAVKA VAŠTUKA**

Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

dvastuka@gkka.hrGodina XX
2016
Broj 1

Odjel za djecu i mladež Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić "Karlovac, proslavio je svoj šezdeseti rođendan. Povijest odjela počinje pedesetih godina prošloga stoljeća, kada se u narodnim knjižnicama u Hrvatskoj počinju stvarati zasebni prostori namijenjeni djeci. Kao specifičan odjel knjižnice, započinje s radom 1956. godine pod nazivom Pionirska knjižnica te počinje djelovati među prvim dječjim odjelima nakon zagrebačke Gradske knjižnice koji je s radom počeo 1950. godine. Nakon preseljenja u namjenski izgrađenu zgradu Knjižnice, 1976. godine, posebno dolazi do izražaja entuzijazam i stručnost u radu knjižničara s djecom i mladima. Dogradnjom Gradske knjižnice 2007. godine Dječji odjel dobiva odgovarajući prostor te postaje mjesto pozitivnih sadržaja i dobre energije. Kreativnim i inovativnim programima Odjel postaje glavna okosnica za stjecanje čitalačkih navika te razvoj kreativnog izražavanja. Brojni programi i usluge te ugodno okruženje privlačni su najmlađima, njihovim roditeljima i široj obitelji, kao i odgojiteljima dječjih vrtića te učiteljima i profesorima u školama.

Pristup obrazovanju i informacijama te razvoj čitalačke kulture i ljubavi prema knjizi osnovna je zadaća dječje knjižnice. Programi se provode i ostvaruju u suradnji s ostalim stručnjacima koji se bave odgojem djece (profesorima, pedijatrima, pedagogima, logopedima...) Osim neposrednih čimbenika socijalizacije djece i mladeži (obitelj, vršnjaci, školske i predškolske institucije), knjižnice kroz jasnu knjižničnu politiku, stručnu osposobljenost osoblja, odgovarajuću knjižničnu građu, podršku cjeloživotnom učenju, odgovarajućim uključivanjem u sve društvene procese i suradnjom s drugim ustanovama, predstavljaju

nezaobilaznu podršku u socijalizaciji djece i mladih. Bebe i mala djeca te njihovi roditelji, čine prvu ciljnu skupinu dječjih knjižnica.

Prepoznavši njihove potrebe, knjižničari osmišljavaju razne aktivnosti i usluge za najmlađe i njihove roditelje. Na taj se način knjižnice uključuju u mrežu podrške obitelji u lokalnoj zajednici. Razvijanje navike posjeta knjižnici vodi razvoju druželjivosti i otvorenosti te lakšoj socijalizaciji djece i mladih. Informacijsko-komunikacijske tehnologije utječu na gotovo sva životna područja. Došlo je do promjena u načinu komunikacije i načinu korištenja slobodnog vremena djece i obitelji. Sve to odražava se i na razvoj knjižničnih usluga za djecu i mladež. Knjižničnim programima, dječji knjižničari i suradnici, organizirajući brojne i raznovrsne aktivnosti, oplemenjuju slobodno vrijeme učenika educirajući ih na zabavan način. Roditeljima se želi skrenuti pažnja na ustanovu koja djeci nudi sadržaje zasnovane na kvaliteti i kreativnosti te na taj način potiče kod djece razvoj interesa i osobnih vještina. Time se sprječava usvajanje loših navika, a otvaraju vrata onima pozitivnim i korisnim. Uzevši u obzir veliku i važnu ulogu koju Dječje knjižnice imaju u odnosu na djecu i njihove obitelji, šezdesetu obljetnicu Dječjeg odjela Karlovačke knjižnice, uz velik broj raznih događanja obilježili smo i međunarodnim stručnim skupom pod nazivom "Dječja knjižnica –

podrška socijalizaciji u lokalnoj zajednici", održanom 1. ožujka 2016. godine.

Godina XX
2016
Broj 1

KNJIŽNIČARSTVO

Glasnik
Društva
knjižničara
Slavonije,
Baranje
i Srijema

Od ukupno 78 sudionika, 26 njih bilo je u ulozi izlagača; 8 pozvanih te 18 izlagača koji su predstavili svoja Pecha Kucha izlaganja. Kolegica Dunja Marija Gabriel, savjetnica za narodne

knjižnice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u svom izlaganju govorila je o poslovanju narodnih knjižnica u Hrvatskoj. Poslovanje knjižnica prati se prikupljanjem statističkih podataka na razini pojedine knjižnice i prikazuje učinkovitost i isplativost knjižnica u sustavu narodnih knjižnica pojedinih županija i Grada Zagreba. Prikazala je dio podataka koji se prikuplja u okviru knjižnične statistike u Hrvatskoj, a obuhvaća podatke o poslovanju dječjih odjela narodnih knjižnica i uključuje nabavu građe za djecu te usluge namijenjene djeci. Primjerima dobre prakse dječjih odjela pokazala je kako približiti knjižnicu kao mjesto za zadovoljenje potrebe za igrom, druženjem, knjigama i slikovnicama, obrazovanjem, stjecanjem iskustva, kulturom i rasonodom. Sve to pridonosi poboljšanju kvalitete života djece te djeluje, kako na njihovu dobrobit, tako i na dobrobit cijele zajednice. Ivana Martinović sa Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku govorila je o socijalizaciji i njenim najvažnijim elementima te o ulozi dječje knjižnice u različitim aspektima socijalizacije, a koja proizlazi iz poslovanja i djelovanja dječjih knjižnica. Kroz vremeplov dug 60 godina koliko je prošlo od osnutka Dječjeg odjela Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić", provele su nas knjižničarke Dubravka Vaštuka i Tatjana Basar koje su naglasile značaj Odjela od osnutka do današnjih dana te značajnije aktivnosti, programe i projekte koje Odjel organizira za svoje mlade korisnike.

O aktivnostima za djecu u Knjižnici Črnomelj govorila je ravnateljica knjižnice Anja Panjan Trgovčić, dok su knjižničarke iz Dječjeg odjela Breda Kočevar i Jožica Žunić predstavile najnoviji i vrlo zanimljiv projekt "Kamišibaj" – zgrade kroz sliku i riječ. Sonja Šimić govorila je o istraživanju koje je provedeno 2013. godine u Dječjem odjelu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci – Dječjoj knjižnici mira, pod nazivom "Koliko poznajem i koristim svoju dječju knjižnicu". Istraživanje koje je provedeno među djecom i odraslima pokazalo je da je Dječja knjižnica mira prepoznata u lokalnoj zajednici kao poticajno mjesto. Izlaganjem se nastojalo ukazati ne samo na ono što je dobro i uspješno, nego skrenuti pozornost i na nedostatke vezane uz same knjižnice, kompetencije knjižničarskog osoblja, potrebe djece i odraslih za dječjom knjižnicom u vremenu novih tehnologija. Kolegica Marija Bugarski govorila je o Gradskoj knjižnici Vukovar čijoj je prepoznatljivosti u lokalnoj zajednici pridonio i rad Dječjeg odjela. Mnogobrojni, raznovrsni i kvalitetni programi te uključivanje u kampanje i projekte za poticanje čitanja imaju za cilj pomaganje djeci u otkrivanju svijeta i usvajanju novih znanja kroz igru i na zabavan način. Kolegice iz Dječjeg odjela Knjižnice Tina Ujevića (Knjižnice Grada Zagreba) provele su nas kroz period od osnutka knjižnice do danas te ukazale na raznovrsnost knjižničnih usluga i sadržaja za djecu i mlade koji su zasnovani na kreativnosti, mašti i temeljitosti. Stoga je nužna konstantna preobrazba prostora koji naglašava široku lepezu kulturno – animacijskih događanja na Dječjem odjelu u Knjižnici Tina Ujevića. Kolegica Mirjana Štelcer iz Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar i Ines Vidović iz knjižnice u Oš Nova Rača govorile su o uspješnoj zajedničkoj suradnji dviju knjižnica. Dvije knjižnice u seoskoj sredini jedine su ustanove koje korisnicima nude kulturne sadržaje. Individualnim i zajedničkim aktivnostima knjižničari svojim korisnicima žele približiti knjigu i otkriti im ljepotu i značaj čitanja. Kroz višegodišnji zajednički projekt "Dvije knjižnice – tri noći" (obilježavanje Noći knjige – 23. travnja) ostvaruje se glavni cilj – međusobno druženje učenika i svih stanovnika Općine Nova Rača, uz čitanje i knjigu. Studentice, volonterke, Matea Bakmaz i Ivana Halužan iz Gradske knjižnice Zadar osvrnule su se na raznovrsne radionice koje su pripremile u 2015. godini za djecu vrtićke i osnovnoškolske dobi u ogranku Bili Brig Gradske knjižnice Zadar. Aktivnosti koje su provodile s djecom značile su za njih jedno novo, pozitivno iskustvo. O projektu izrade taktilnih slikovnica "Pročitaj me dodirrom" govorile su kolegice Branka Mikačević iz Narodne knjižnice "Petar Preradović" Bjelovar i Jasmina Vuković iz Pete osnovne škole Bjelovar. Djeca i mladi s teškoćama u razvoju posebna su korisnička skupina koju se nastoji uključiti u razne knjižnične aktivnosti. U Narodnoj knjižnici "Petar Preradović" Bjelovar ostvarena je suradnja s Petom osnovnom školom i učenicima s posebnim potrebama.

U sklopu produženog stručnog postupka Pete osnovne škole Bjelovar provodi se zajednički projekt pod nazivom "Pročitaj me dodirom" koji se sastoji od niza radionica koje uključuju čitanje priče i izradu taktilne slikovnice. Dobrobiti radionica za djecu s teškoćama u razvoju višestruke su, od prihvaćanja sebe i drugih, do brige o knjižnoj građi, učenju o korištenju knjižnice i knjižne građe do međusobnog druženja. Izlaganje kolegice Đurđice Kopunić iz Gradske knjižnice i čitaonice Požega donijelo je prikaz boravka djece s poteškoćama u razvoju u dječjoj knjižnici u smislu podrške socijalizaciji u lokalnoj zajednici. Cilj radionice bio je potaknuti socijalizaciju djece s posebnim potrebama s knjižnicom kao kulturno – informacijskom ustanovom. Program uključuje pedagoške radionice koje su najdjelotvornije metode socijalnog učenja, a potiču zajedničku interakciju i komunikaciju, posebno djece s poteškoćama u razvoju. Zajednički rad logopeda, knjižničara i učitelja, poticaj je za razvoj čitalačke sposobnosti i govorne komunikacije. Kolegice, Ljiljana Križan i Dina Kraljić te kolega Davor Šopar osmislili su program poticanja čitanja za roditelje i djecu predškolskoga uzrasta, putujuću "Vrećicu pričalicu" u kojoj se nalaze slikovnice za djecu i knjige za roditelje koje govore o odgoju djece, a koja svaka dva tjedna putuje u novu obitelj na zajedničko čitanje. Ivana Maršić Zečević iz Općinske narodne knjižnice Drenovci predstavila je program "Kad se male ruke slože" koji je namijenjen kvalitetnom provođenju slobodnog vremena djece i mladih u knjižnici. Aktivnosti obuhvaćene programom provode se samostalno i u suradnji s članovima udruga, osnovnih škola, samostalnim umjetnicima te književnicima za djecu i mlade. Ciljevi predviđeni ovim programom obrazovnog su, kreativnog i zabavnog karaktera. Program je namijenjen djeci osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta, a odvija se kontinuirano, tijekom cijele godine. Kroz riječ i sliku dala nam je prikaz rada Dječjeg odjela Gradske knjižnice i čitaonice Duga Resa, ravnateljica knjižnice, Mirjana Bašić. Iznijela je neke od programa i događanja za djecu predškolske i osnovnoškolske dobi. O Maloj pričaonici Dječjeg odjela Gradske knjižnice Slavonski brod doznali smo od kolegice Ružice Bobovečki. Pričaonica se provodi s ciljem promicanja pričanja bajki i priča za djecu od četiri do sedam godina starosti, podizanja svijesti o važnosti priče u životu djeteta, razvoja aktivnog slušanja te praćenja slijeda događaja, razvoja verbalno – kognitivnih sposobnosti kod djece. Kratki prikaz organizacije i rada Dječjeg odjela Kantonalne i univerzitetske biblioteke Bihać iznijela je kolegica Mirela Midžić, izdvojivši neke od značajnih aktivnosti i događanja. Istakla je kako Dječji odjel razvija dobru suradnju s vrtićima, školama, izdavačima i kulturnim ustanovama, organizira znanstveno – popularna predavanja, susrete s književnicima i predstavljanja novih knjiga te kreativne dječje radionice za različite uzraste. Priprema, pozor...kazalište! – projekt je

knjižnice S. S. Kranjčevića o kojem su govorile kolegice Irena Bekić i Petra Dolanjski. Trodijelna struktura manifestacije u čijem je središtu smotra dječjih kazališnih grupa, obuhvaća radionice za djecu i odrasle te razradu godišnje teme u formi okruglog stola. Posebna pozornost pridaje se uključivanju djece iz osjetljivih društvenih skupina. Projekt zagovara kulturne sadržaje dostupne svima, kroz razvoj inkluzivno – participativnih modela i dovođenje umjetnosti u javne i otvorene prostore. Na taj način knjižnica djeluje u smjeru socijalizacije i integracije. Knjižnica kao mala scena našeg kvarta – naziv je izlaganja kolegice Keti Krpan iz Knjižnice Selčina (Knjižnice grada Zagreba) koja je istakla veliki značaj knjižnice kao informativnog, kulturnog, edukativnog i društveno – zabavnog središta. Najveći značaj knjižnice je u njenim bogatim programima i sadržajima koji privlače djecu. Posebno je istakla Prvoškolsku radionicu koja je osmišljena paralelno s akcijom besplatnog upisa prvašića, s ciljem da ih zainteresira i zadrži kroz za njih pripremljene zabavno – edukativne sadržaje. U knjižnici je godinama aktivna i dramsko – lutkarska grupa koja okuplja zainteresiranu djecu željnu igre, druženja i zabave. Iz svega izloženog na stručnom skupu, možemo zaključiti da su ostvareni i njegovi glavni ciljevi a to su razmjena znanja, iskustava i ideja predavača, dječjih knjižničara i stručnih suradnika o značaju dječjih knjižnica u zajednici sa svrhom što kvalitetnije socijalizacije djece i mladih. Prikazani su oblici i načini suradnje dječje knjižnice s ostalim stručnjacima koji se bave djecom (učitelji, logopedi, pedijatri, pedagozi, psiholozi...) u socijalizaciji djece, posebno u radu s djecom s poteškoćama u razvoju. Izlaganjima je posebno naglašena važnost čitanja od najranije dobi kroz uključivanje u nacionalne manifestacije i kampanje za poticanje čitanja i razvijanja pismenosti. Istaknuta je važnost kvalitetne suradnje kulturnih i odgojno-obrazovnih ustanova u kontekstu ranoga odgoja. Na skupu je ostvarena i međunarodna suradnja s inozemnim stručnjacima kroz prikaz modela rada dječjih knjižnica u susjednim državama. Istaknuta je i velika uloga knjižničara kao kompetentnih stručnjaka za rad s djecom i knjižnice kao javne ustanove te njihova prepoznatljivost u lokalnoj zajednici.

Literatura

Arhiva iz Zavičajne zbirke Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić" Karlovac

Dječja knjižnica za novo tisućljeće: zbornik/ priredila Ranka Javor. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2001.

IFLA – ine smjernice za narodne knjižnice / uredile Christie Koontz I Barbara Gubbin. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011.

Knjižnice: kamo I kako dalje? : knjižnice I očuvanje kulturne baštine, knjižnice bez granica: digitalni repozitoriji, knjižnični softver: zbornik radova / uredile Tamara Krajna I Alisa Martek. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.

Smjernice za knjižnične usluge za bebe I djecu rane dobi. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.

Smjernice za knjižnične usluge za mladež: prerađeno izd. Smjernica koje je 1996. objavio Stalni odbor Sekcije knjižnica za djecu I mladež / priređivači Pat Muller I Ivan Chew. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.

Stropnik, Alka. Knjižnica za nove generacije: virtualni sadržaji I usluge za mlade. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2013.

Godina XX
2016
Broj 1

KNJIŽNIČARSTVO

Glasnik
Društva
knjižničara
Slavonije,
Baranje
i Srijema
i Srijema